

v. 1972 Pikku-Lohi

Kaikki nurin

*Teksti: Liisa Pettala
Kuvat: Pauli Aho*

Keilaamista pidetään joskus vain tekosyynä päästä pelin jälkeen kaverien kanssa kaljalle, mutta ei asia ihan niinkään ole. Se on rentouttava harrastus, joka saa uusia kannattajia sekä miesten että naisten keskuudesta enemmän kuin halleihin mahtuukaan. Eikä peli aivan tämän päivän keksintökään ole, sillä Egyptissä harrastettiin keilaamista jo 7 000 vuotta sitten. Ja Martti Luther, 1500—1600-lukujen uskonpuhdistaja, oli niin innokas keilaaja, että rakennutti itselleen ja perheelleen oman radan.

■ ■ ■ Keilailun tarina on todella vanha. Alkaa sieltä jostakin, aikana jolloin ihminen alkoi, ehkä leikkimielessä, kaataa palikoita pallolla, ja jatkuu, jatkuu... Harrastus sen kuin lisääntyy. Elävä esimerkki tästä on mm. Suomi: rekisteröityjä pelaajia eli aktiivisia harrastajia oli viime vuonna yli 11 000, vuotuinen pelaajamäärän kasvu 7—8 prosenttia.

Eikä Suomi silti määrää ajatellen ole keilailun hengissä pitäjiä. Tasollisesti kyllä, näin meidän kesken sanottuna. Pelaajamme, erikoisesti naispelaajamme, ovat tunnettuja maailmalla.

Ennen päätymistään nykyiseen muotoonsa keilapeli on kokenut joitakin muodonmuutoksia — periaatteen silti muuttumatta — ajasta ja ajan hengestä riippuen. Nuo edellä mainitut egyptiläiset pelasivat peliä yhdeksällä keilalla, jotka olivat neliössä, kolme keilaa kullakin sivulla. Tämä aselema on nimeltään Diamant. Keskimmäinen keila oli kaatoarvoaltaan korkein, kuningas. Yhdeksän keilan neliö oli kulmittain keilaajaan nähden, ja tämä merkitsi käytännössä sitä, että kaato

— kaikkien keilojen kumoaminen yhdellä heitolla — oli harvinaisen ja taitoa vaativa temppu.

Tällaisena peli jatkui pitkään, aina viime vuosisadalle asti. Sitä ennen peli koki sekä harrastajamäärän kasvua että laskua niin kuin kaikkien pelien osaksi lienee tullut. Keilailuharrastus saatoi elpyä yllättäenkin. Esimerkiksi Ranskan luostareissa 1200-luvulla munkit äkkiä huomasivat, miten hyvin pelaaminen sopi hartauden harjoitukseenkin. Joillakin seuduilla Ranskassa piti kuulemma kristityn osoittaa vakautuksensa painavuutta kaatamalla yhdellä heitolla kirkon mäelle pystytetty keila... Epäonnistuminen tiesi, paitsi leimautumista uskossaan epävakaaksi, lisäharjoituksia.

Uskontoon keilaaminen ei suinkaan ole aina liittynyt näin eheästi. Takaiskujenkin aika on ollut. Esimerkiksi Amerikassa, jonne pelin veivät mukanaan saksalaiset ja hollantilaiset siirtolaiset.

Viime vuosisadan alkupuolella keilaaminen liittyi Amerikassa oluttupien menoon joltisenkin

vahvasti. Itse pelaamisesta ei keuhkoihin ollut pahaa sanottavaa, mutta voi, voi sitä tapain turmelusta. Mitä kveekarit näkivät viettävän peliratojen liepeillä.

Keilaaminen siis kiellettiin. Keilojen kolinan myötä loppui myös olutkolpakoiden kilinä, kuten kieltäjien tarkoitus oli tietenkin ollutkin. Jäi sentään joitakin innokkaita pelaajia, jotka mieltivät keinoa pelin saattamiseksi jälleen lailliseksi.

Eräs näistä innokkaista — tuntemattomaksi jäänyt neropatti, sai loistoidean: hän lisäsi keilapatteriin yhden keilan. Nyt niitä oli kymmenen, ja vain yhdeksällä keilalla keilaaminen oli kielletty.

Nykyaikainen keilapeli oli syntynyt. Keilapatteri sai uuden muodon: tasasivuinen kolmio, kolme keilaa kullakin sivulla. Ei enää kuningasta vaan kymmenen tasa-arvoista kaadettavaa. Harrastus alkoi jälleen elpyä. Perustettiin Amerikan keilailuliitto ABC (American Bowling Congress), ja tämä puolestaan merkitsi sitä, että pelivälineet alkoivat saada enemmän ja enemmän yhteisiä normeja. Vuonna 1916 oli

keilailu levinnyt naistenkin keskuuteen jo niin vankasti että he perustivat Yhdysvalloissa oman liittonsa.

Toiseen maailmansotaan mennessä oli jo kehitetty alkeellisia keilojen pystytyskoneistoja. Kun saavuttiin 1950-luvulle, laitteet olivat jo lähes nykyisten tasoisia. Sitä ennen keilailu oli levinnyt aina Kauko-Itää myöten amerikkalaisten sotilaitten mukana. Eurooppa oli jo täysin innostuksen vallassa.

Tätä nykyä keilailun harrastajia arvellaan olevan maailmassa noin 30 miljoonaa. Viisivuotiaista lapsista 80-vuotiaisiin teräsvaareihin ja -mummoihin. Keilaavia naisia on peräti 11 miljoonaa.

Harrastajien suuri määrä kertoo pelin kiehtovuudesta. Mitä keilailu harrastajalleen loppujen lopuksi sitten antaa? Mikä saa Suomessa liikkeelle ne 11 000 vannoutunutta?

— Keilailu on nautinto hyvin monesta syystä, sanoo Suomen Keilailuliiton toiminnanjohtaja Kauko Laitinen. — Se on kaiken ikäisten peli ja lisäksi ainoa peli,

jossa aloittelijan ja pitkälle ehtineenkin välille on järjestettävissä mielekäs kilpailuasetelma tasotuspelien avulla. Olen varma siitä, että pelin harrastajien määrä olisi suurempikin, jos Suomessa olisi vain enemmän halleja. Keilailu pitää innostuksen yllä, kun pelikärpänen on kerran purrut.

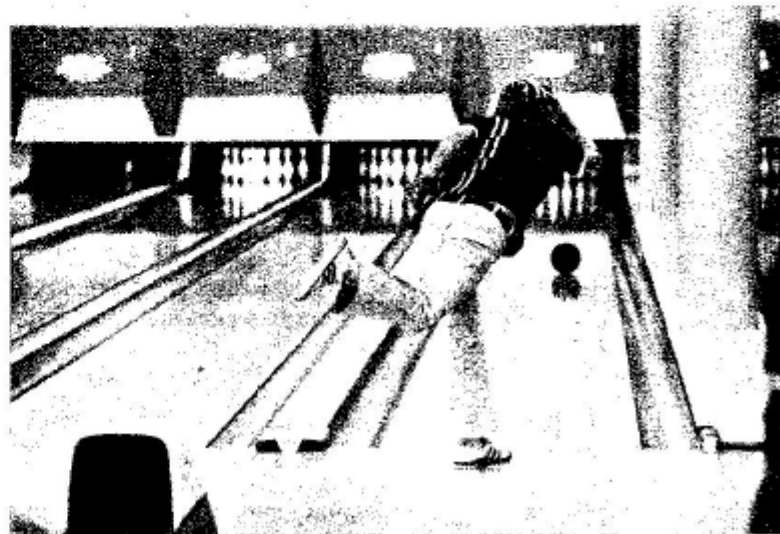
Maassamme on tällä hetkellä 56 keilahallia, joiden koot vaih-

televat paikkakunnan koon ja hallin iän mukaan. Uusimpiin kuuluu Tampereen halli, jonka ansiosta Suomi saattoi järjestää pohjoismaiset kisat. Helsingissä nyt yleisön käytössä olevien viiden hallin lisäksi on suunnitteilla Taliin suurhalli, jonka valmistamiseen luottaen Suomi aikoo ensi kesänä Wienissä anoa Euroopan mestaruuskilpailuja, jotka pidetään vuonna 1977.

— Uusista halleista puhuminen ei ole intoilua, vakuuttaa Laitinen. — Tarve on ilmeinen, ja sitä paitsi tulee muistaa, että keilailu lience ainoa urheilulaji, joka tuottaa siihen sijoitetun pääoman takaisin. Epäuskoisille kertoisin esimerkiksi Turun Kupittaan hallista — Suomen ainoita kunnollisia, muuten —, jossa hallin tuotto riittää koko talon käyttökuluihin.

— Hallimme ovat keskimääräisesti ottaen pieniä, vain muutamien radan käsittäviä, mutta oikeastaan vasta kahdeksan rataisella hallilla päästään pelaamaan mestaruusotteluita. Kyllä kahdelakin radalla voidaan järjestää otteluita, mutta pelit tahtovat venyä turhan pitkiksi. Toisekseen on, kuten sanottua, vaikea saada mahtumaan kaikkia innokkaita uusia tulokkaita mukaan. Tilan-

ne on vaikea, Helsingin Ruusulan halliinakaan ei voida nykyisin varata uusia peliaikoja kuin alkuvuikon aamupäiviksi.

Silti homma käy ja etenee. Suomen on muutamassa vuodessa syntynyt yllättävän voimakas keilailusarjojen toiminta, joka pyörii 200 seuran voimin kuusi miehisin joukkuein neljässä divisioonassa. Jossakin täytyy myös olla liikkeelle panevia voimia, miehiä ja naisia, joiden työpanos on ollut erittäin ratkaiseva.

Eräs näkyvimmistä on kauppaneuvos Kauko Ahlström, jonka panokset kansainvälisessä yhteistyössä ovat merkittävät.

Hänen ansiostaan saatiin mm. Yhdysvallat 1960-luvulla mukaan kansainväliseen liittoon. Tämä merkitsi sitä, että vuonna 1952 perustetun kansainvälisen keilailuliiton toiminta tuli todella nimensä mukaiseksi. Kansainvälisen liiton perustamisesta lähtien kauppaneuvos Ahlström on toiminut tenpin bowlingin presidenttinä. Suomen Keilailuliiton puheenjohtajana hän toimi yli 30 vuotta ennen nykyistä puheenjohtajaa, Fredrik Castrenia.

Tottuneet pelaajat tietävät tarkalleen mitä ovat kaato, paikko, täysvierijä tai nurinpuolinen koukku. Entä sitten miten vastalokasta pääsee nopeimmin perille pelin hengestä?

— Ei muuta kuin halliin, vaikkapa katselamaan aluksi. Siellä on aina vanhoja, kokeneita keilaajia, jotka neuvovat mielellään. Halleista on myös saatavana opasvihkosia, joiden avulla on hyvä perehtyä pistelaskentaankin. Se tuntuu aluksi vaikealta, mutta osoittautuu ennen pitkää mielekkääksi, sanoo Kauko Laitinen.

— Omia varusteita aloittelijan on turha ostaa ennen kuin tulokset alkavat olla sellaisia, että ne kannustavat jatkoon. Jokaisella rutinoitulla pelaajalla lienee oma pallonsa, mutta aloittelija saa pallon hallin puolesta käyttöönsä. Kengistä en voi sanoa ohjeeksi muuta kuin, että niiden on todella oltava kengät, ei pehmeät tossut.

— Näillä eväillä keilojen pitäisi jo alkaa kolista kaatuessaan. Itse peli on yksinkertaista ja selvää, tavoitteena on aina kaikkien

kymmenen keilan kaataminen. Se miten hyvin tässä onnistuu suhteessa kilpakumppaniin, ratkaisee pelin.

— Jos keilaaja 12 kertaa räkkäin kaataa kaikki 10 keilaa, hän on saanut täydellisen sarjan parhaan mahdollisen tuloksen.

— Heittoradan pituus vaikuttaa etummaiseen keilaan 18 metriä. Rata on 1,05 metriä leveä. Pallosta säännöt eivät muuta kuin että sen paino ei saa olla yli 7,257 kg. Liian raskas pallo häiritsee heittäjän tasapainoa, joten pallon sopiva koko on itse valittava heittäjän koon ja sukupuolen mukaan.

— Löytyy harjoittelemalla, ja vasta tämän jälkeen kannattaa ryhtyä hankkimaan omaa palloa. oma pallo onkin asia sinänsä. Ratkaisevimmat kohdat ovat pallon kolme sormireikä, jotka vaativat pelaajalta teettää oikein mitä työtä.

— Valmiita palloja alkajalle kuitenkin on riittämiin. Peliajaksi varaaminen voi olla hieman hankalaa, mutta ei hallissa koskaan ole niin tiukkaa, etteikö yksi uutulokas mukaan mahtuisi.

